

Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Noord- en Midden-Limburg, 2019/2020

De arbeidsmarkt van de Nederlandse huisartsenzorg staat onder druk. Maar wat zijn daarin de regionale verschillen? Het Nivel geeft inzicht in de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (AZW-)regio, in een serie van in totaal 28 factsheets (één voor elke AZW-regio). Elke regio kan op basis hiervan een eigen strategisch arbeidsmarktbeleid ontwikkelen, met als uiteindelijk doel om met elkaar de balans op de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg te verbeteren.

De factsheets geven per regio een actueel beeld van:

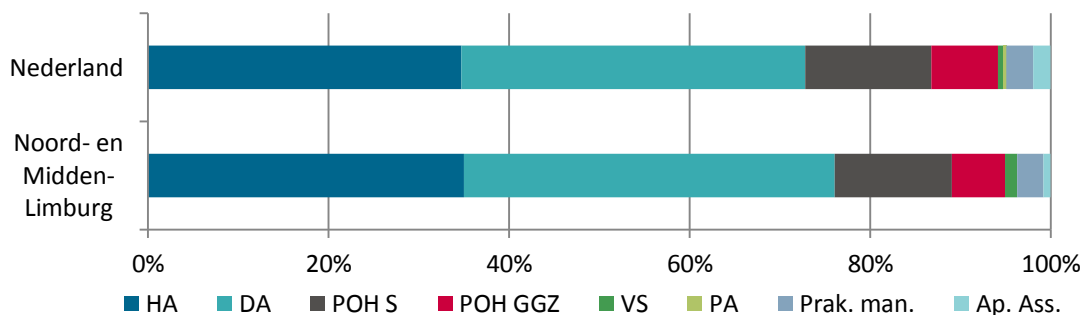
1. Capaciteit aan personeel in de huisartsenpraktijk (en daarmee het aanbod aan huisartsenzorg)
2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk
3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk
4. Drukke in de huisartsenpraktijk
5. Oplossingsrichtingen en -maatregelen voor in de huisartsenpraktijk

Ten slotte geven we per regio een samenvatting.

1. Functies en capaciteit in de huisartsenpraktijk

In de regio Noord- en Midden-Limburg was in 2019/2020 in een gemiddelde huisartsenpraktijk 6,8 fte (fulltime equivalent) in de dagzorg werkzaam. Huisartsen (35%) en doktersassistenten (41%) hadden hierin het grootste aandeel. Het overige aandeel werd geleverd door ondersteunend personeel, zoals de praktijkondersteuner somatiek (POH S¹) (13%), de praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ²) (6%) en de praktijkmanager (3%). Noord- en Midden-Limburg verschilde qua personeelssamenstelling nauwelijks van de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk (zie figuur 1). Enkel het aandeel doktersassistenten was wat groter (38% versus 41%).

Figuur 1 Verdeling van de capaciteit in de huisartspraktijk (in fte) in 2019/2020, naar functie

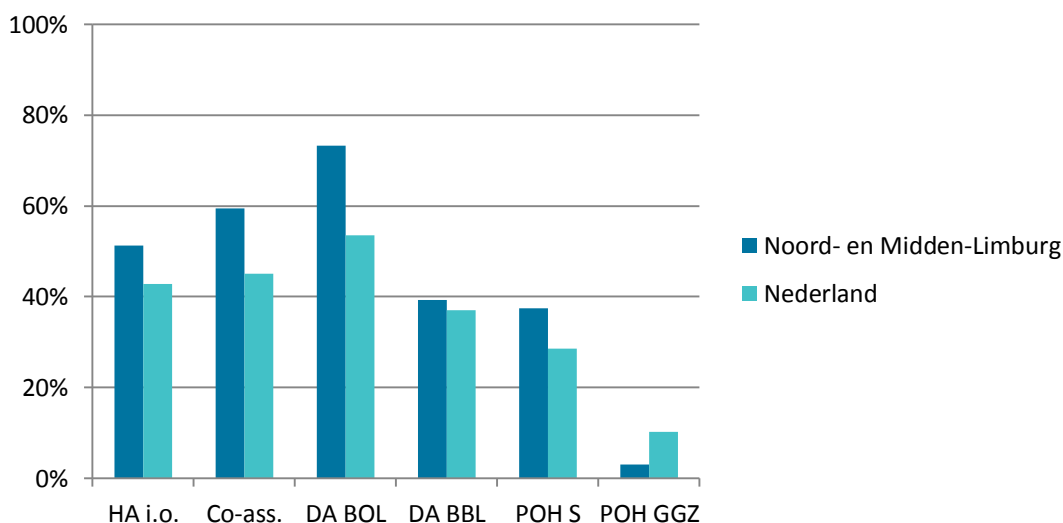
¹ In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH- (somatiek / ouderenzorg / jeugd) / Praktijkverpleegkundige".

² In de vragenlijst uitgevraagd als: "POH-GGZ / SPV /Praktijkverpleegkundige GGZ / GGZ-medewerker".

2. Opleidingscapaciteit in de huisartsenpraktijk

In 2019/2020 had 51% van de praktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg een opleidingsplaats voor de functie van huisarts, 73% voor de functie van doktersassistent beroepsopleidende leerweg (DA BOL), 39% voor de functie van dokterassistent beroepsbegeleidende leerweg en 60% voor co-assistenten. Een kleiner aantal praktijken gaf aan een opleidingsplaats te hebben voor de POH S (38%) POH GGZ (3%). Noord- en Midden-Limburg heeft gemiddeld meer praktijken met opleidingsplaatsen voor huisartsen, coassistenten, doktersassistenten (met name BOL) en de POH S dan gemiddeld in Nederland. Voor de POHGGZ is het juist andersom: er zijn gemiddeld minder praktijken in Noord- en Midden-Limburg met een opleidingsplaats voor deze beroepsgroep (zie figuur 2).

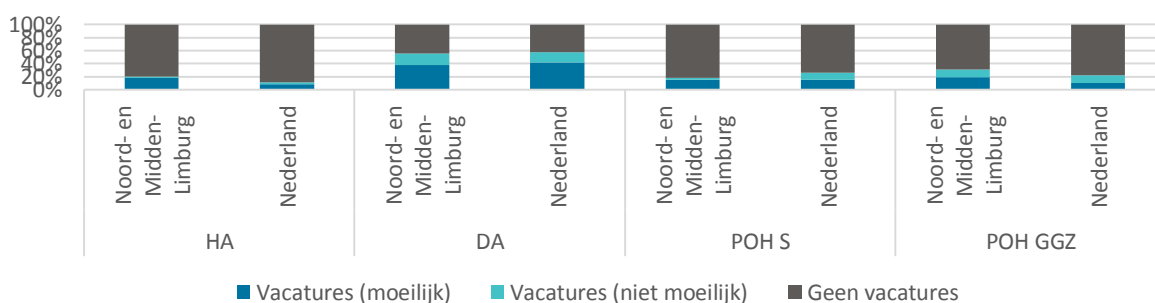
Figuur 2 Percentage huisartsenpraktijken dat opleidingsplaatsen had in 2019/2020, naar functie

3. Vacatures en verwachte tekorten in de huisartsenpraktijk

Een eerste indicator voor knelpunten op de arbeidsmarkt is het percentage praktijken dat in het afgelopen jaar vacatures had, en het percentage dat aangaf dat deze moeilijk vervulbaar waren. Beide staan gecombineerd in figuur 3. In Noord- en Midden-Limburg was het percentage praktijken dat een (moeilijk vervulbare) vacature had voor zelfstandig gevestigd huisartsen en de POH GGZ hoger dan gemiddeld in Nederland. Voor de doktersassistenten en POH S zien we een vergelijkbaar beeld met gemiddeld in Nederland.

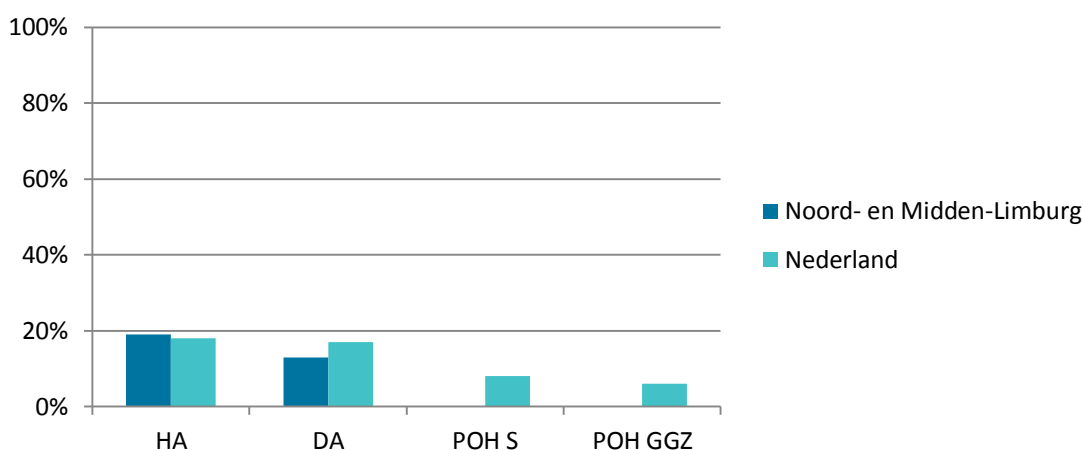
Figuur 3 Percentages huisartsenpraktijken dat in het afgelopen jaar, van onder naar boven, (1) vacatures had die moeilijk te vervullen waren, (2) vacatures had die niet moeilijk te vervullen waren, en (3) geen vacatures had, naar functie*

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

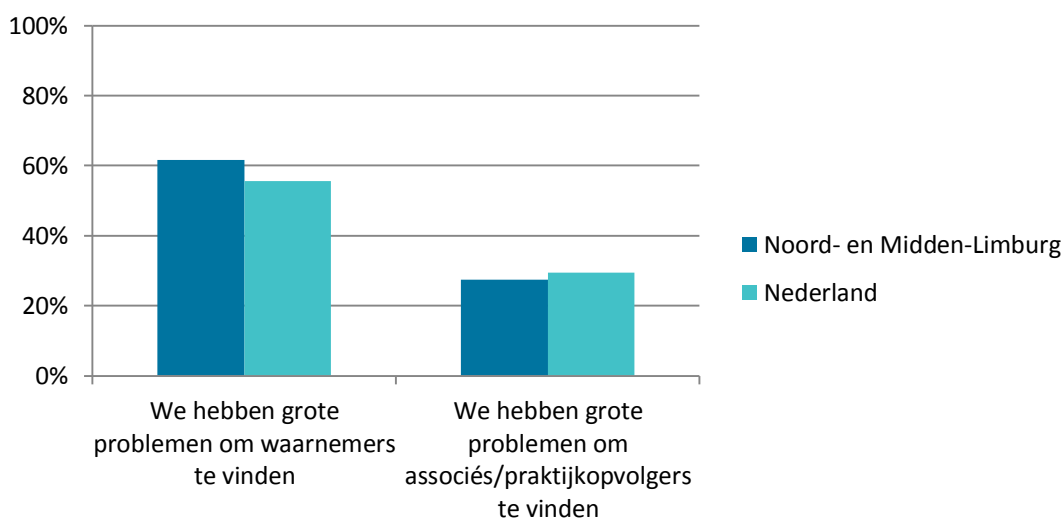
Een tweede indicator is het percentage praktijken dat het komende jaar een groot tekort verwachtte. Voor 2019/2020 is in Noord- en Midden-Limburg te zien dat dit verschilde per functie (zie figuur 4). Het vaakst werd een groot tekort verwacht voor de functie huisarts. Voor de functies POH S en POH GGZ wordt in Noord- en Midden-Limburg door geen van de praktijken een groot tekort verwacht. Het deel van de praktijken dat grote tekorten verwacht voor de functie van huisarts of doktersassistent is zo goed als vergelijkbaar met Nederland.

Figuur 4 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 de komende 12 maanden een groot tekort verwachtte, naar functie

Een specifieke indicator vormen de problemen die praktijken ondervonden bij het vinden van associés of praktijkopvolgers, dan wel waarnemers. In 2019/2020 gaf respectievelijk 27% en 62% van de praktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg aan hiermee grote problemen te hebben. Het eerste percentage is vergelijkbaar met de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 5). Voor het vinden van waarnemers lag het percentage in Noord- en Midden-Limburg 6% hoger dan gemiddeld in Nederland.

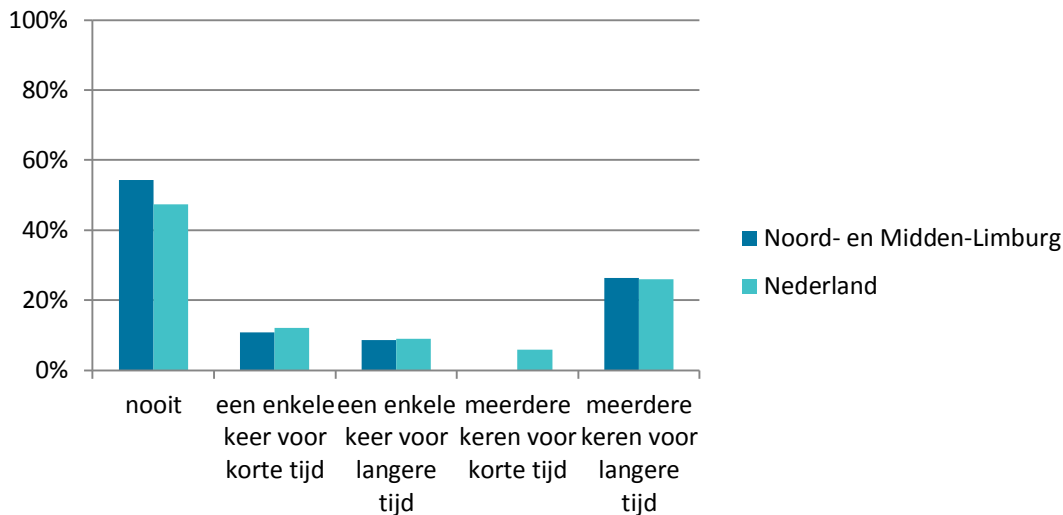
Figuur 5 Percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om associés/praktijkopvolgers te vinden en percentage huisartsenpraktijken dat aangaf grote problemen te hebben om waarnemers te vinden

Als gevolg van personeelskrapte kan het voorkomen dat praktijken tijdelijk geen patiënten aannemen. In de regio Noord- en Midden-Limburg kwamen deze ‘patiëntenstops’ vanwege een

tekort aan capaciteit in de afgelopen vijf jaar iets minder vaak voor dan bij de gemiddelde Nederlandse huisartsenpraktijk (figuur 6).

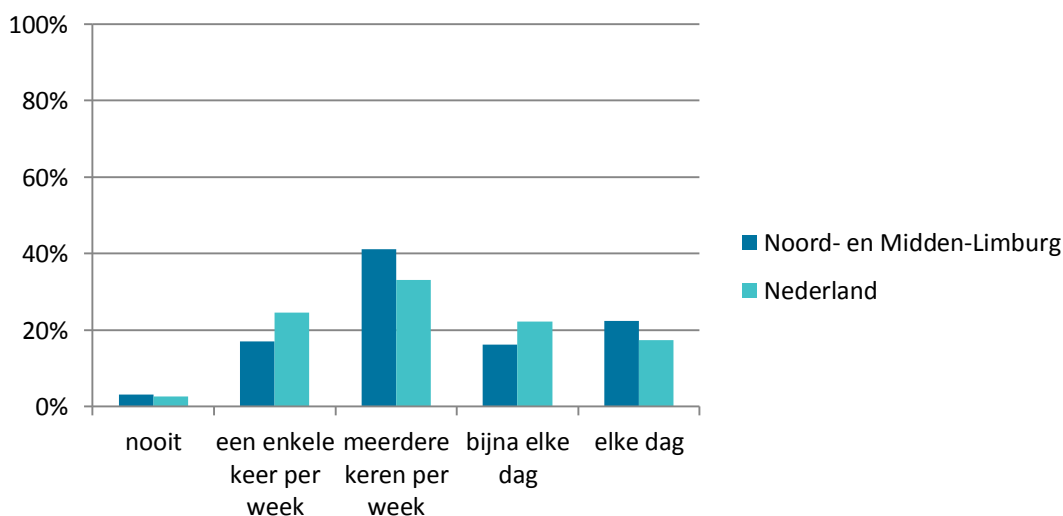
Figuur 6 Frequentie en duur waarmee in de afgelopen vijf jaar tijdelijk geen nieuwe patiënten konden worden aangenomen vanwege een tekort aan capaciteit

4. Drukte en werklast in de huisartsenpraktijk

Drukte en werklast in de huisartsenpraktijk kan tot gevolg hebben dat het spreekuur uitloopt. In de praktijkenquête is gevraagd hoe vaak dit het geval was, per week en/of per dag. De situatie in de regio Noord- en Midden-Limburg was in 2019/2020 vergelijkbaar met die van de gemiddelde Nederlandse praktijk (zie figuur 7). Dat het spreekuur door te hoge werkdruk uitliep kwam in bijna alle praktijken voor, in veel praktijken meerdere keren per week of (bijna) elke dag. Praktijken in Noord- en Midden-Limburg gaven iets vaker aan dat het spreekuur meerdere keren per week of elke dag uitliep en kozen iets minder vaak voor de optie “bijna elke dag” of “een enkele keer per week” dan gemiddeld in Nederland.

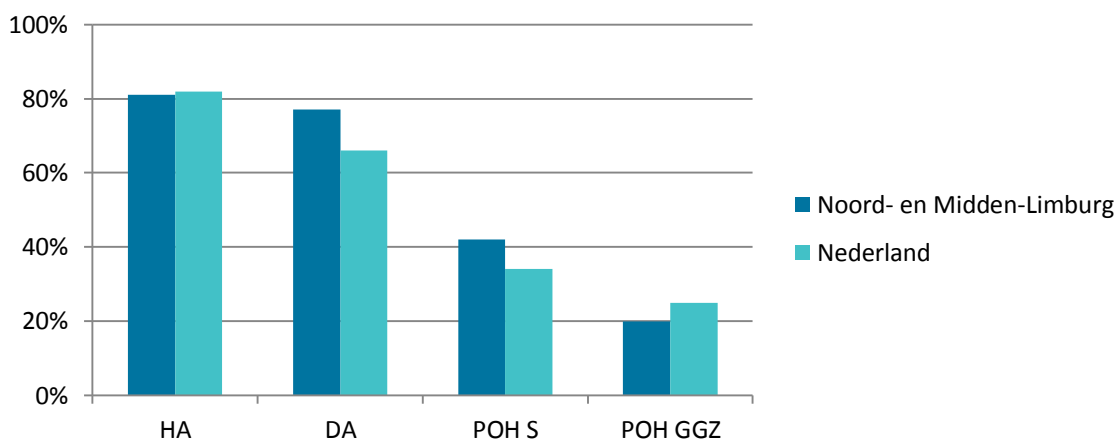
Figuur 7 Frequentie waarmee het spreekuur uitliep door grote drukte/hoge werklast

De ervaren werkdruk in de huisartsenpraktijk is in 2019/2020 ook rechtstreeks uitgevraagd. Op een 3-puntsschaal (lage/gemiddeld/hoge werkdruk) en per functie gaf 81% van de praktijken in Noord-

en Midden-Limburg aan een hoge werkdruk te ervaren onder huisartsen, ten opzichte van 82% landelijk. Bij doktersassistenten was dat het geval voor 77% van praktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg. Dit is hoger dan onder gemiddelde praktijken in Nederland. Het percentage praktijken dat een hoge werkdruk voor de POH S inschat is ook hoger in Noord- en Midden-Limburg, maar het percentage voor POH GGZ is lager (zie figuur 8).

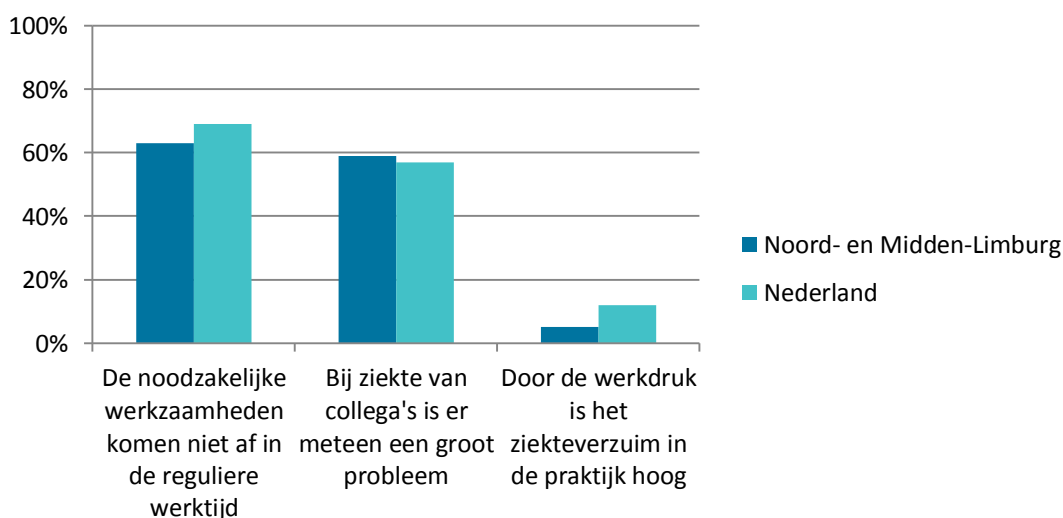
*Figuur 8 Percentage praktijken dat aangaf een hoge werkdruk te ervaren, per functie**

* Bij huisarts (HA) gaat het om de zelfstandig gevestigde huisarts, niet de HIDHA's of waarnemende huisartsen die in de praktijk werkzaam kunnen zijn.

Een laatste indicator voor de ervaren werkdruk vormen de drie stellingen in figuur 9. In 2019/2020 was een meerderheid van de praktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg het eens met de stelling dat de noodzakelijke werkzaamheden niet in de reguliere werktijd afkomen (63%), en dat bij ziekte van een collega meteen een groot probleem ontstaat (59%). Voor de eerste stelling is dit iets lager dan gemiddeld in Nederland. Minder praktijken gaven aan dat door de werkdruk het ziekteverzuim hoog is (5%). Hoewel gemiddeld in Nederland ook een lager percentage het eens is met deze stelling, is dit voor de praktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg nog wat lager.

Figuur 9 Percentage huisartsenpraktijken dat het eens is met drie werklust-stellingen

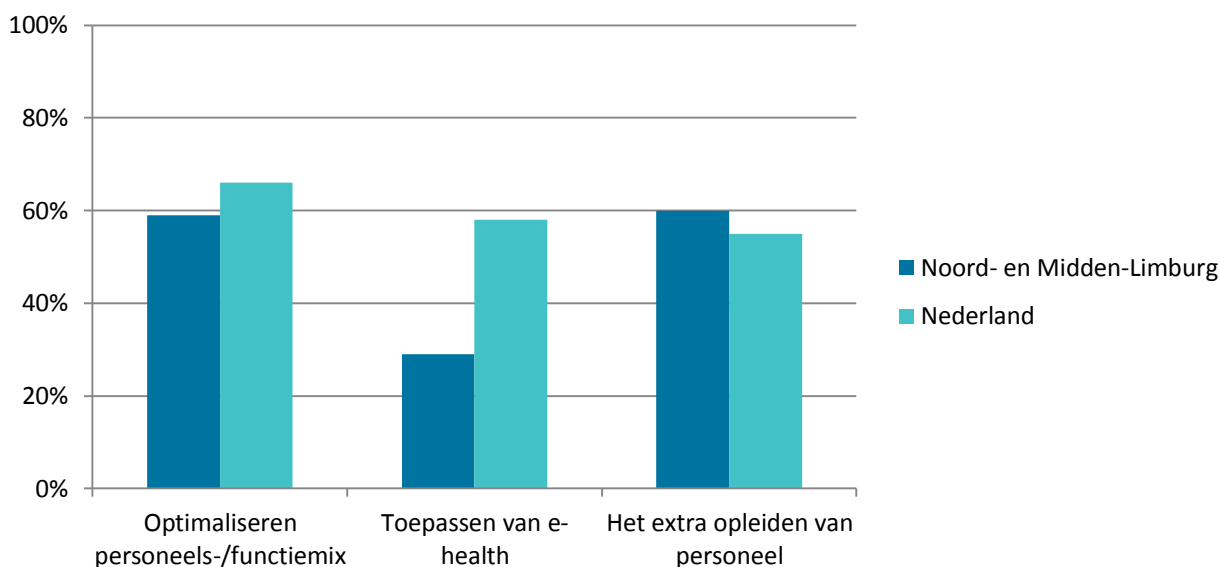

5. Maatregelen die huisartsenpraktijken nemen

Gegeven de voorgaande knelpunten op de arbeidsmarkt en drukte in de praktijk, treffen huisartsenpraktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg verschillende maatregelen om zich op (verdere) capaciteitsproblemen voor te bereiden. In 2019/2020 namen de meeste praktijken in

Nederland drie typen maatregelen: het optimaliseren van de personeels-/functiemix, het toepassen van e-health en extra opleiden van personeel. In figuur 10 is te zien dat er wat dit betreft enkele verschillen zijn tussen Noord- en Midden-Limburg en Nederland. Het percentage praktijken in Noord- en Midden-Limburg dat aangeeft e-health als oplossingsrichting in te zetten, was lager dan gemiddeld in Nederland. Hetzelfde geldt, hoewel in mindere mate, voor het optimaliseren van de functiemix. Het opleiden van extra personeel werd door praktijken in Noord- en Midden-Limburg daarentegen iets vaker toegepast dan gemiddeld in Nederland.

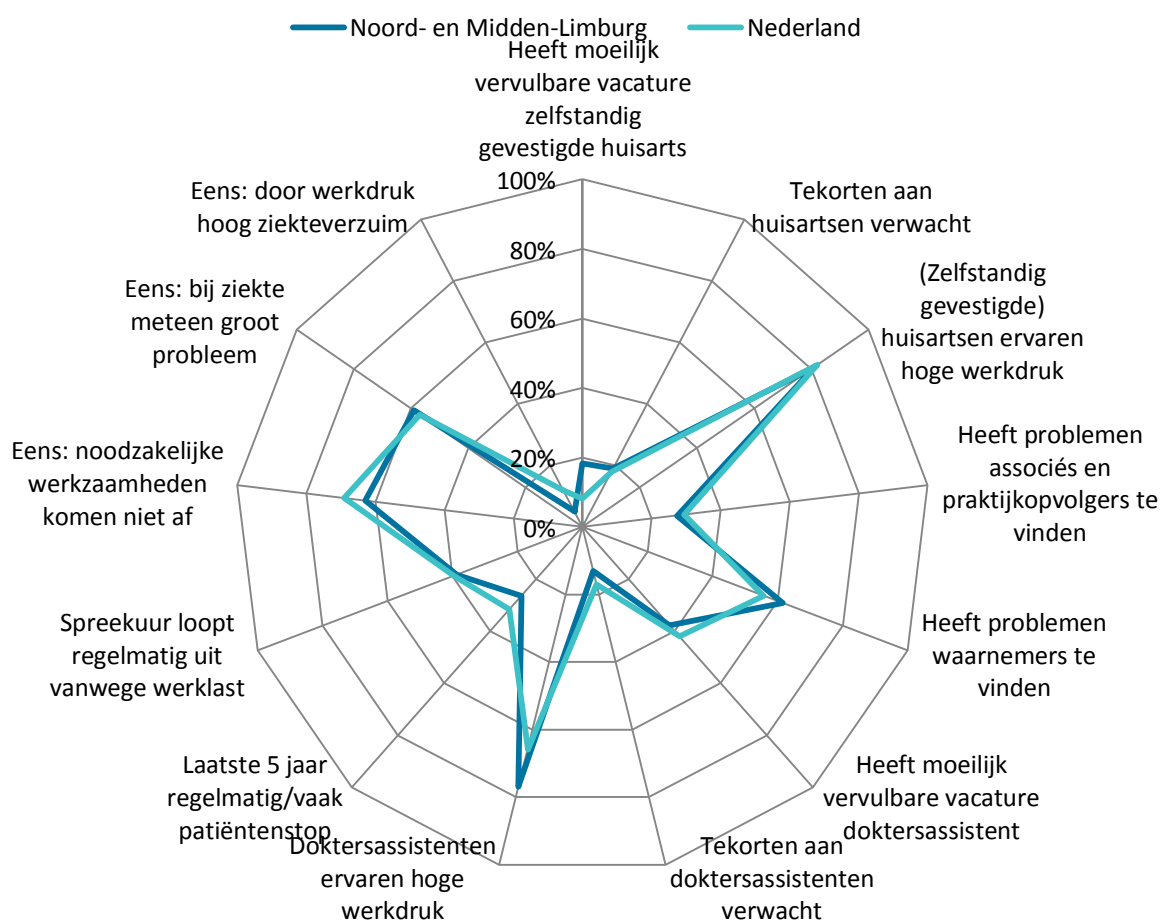
Figuur 10 Percentage huisartsenpraktijken dat voor de drie landelijk meest genomen maatregelen aangaf deze toe te passen ter voorbereiding op de toekomstige personeelsbehoefte

6. Samenvatting en conclusie

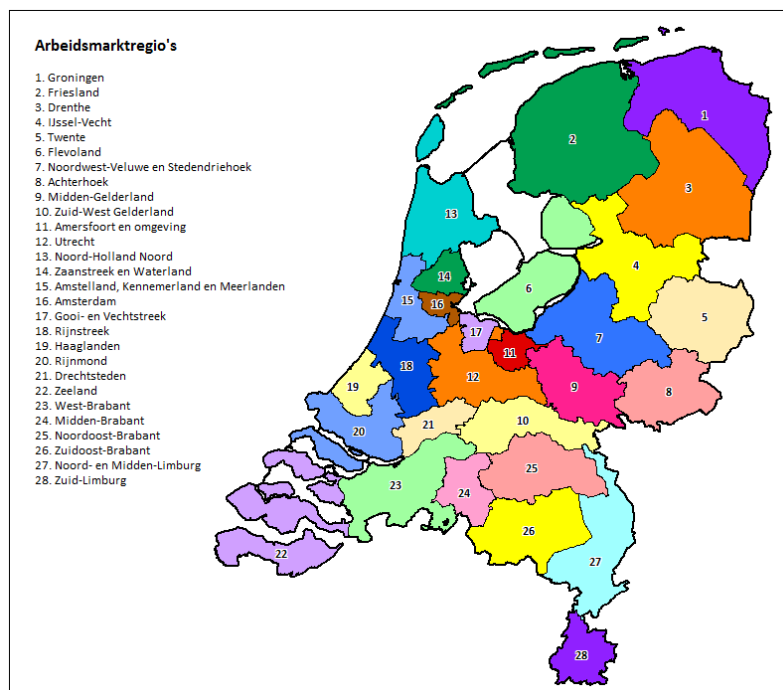
Vatten we de scores op 13 knelpunt- en drukte-indicatoren uit hoofdstuk 3 en 4 voor de regio Noord- en Midden-Limburg samen, en vergelijken we deze met het landelijke gemiddelde, dan laat figuur 11 zien hoe voor de regio het *overall*-beeld eruit ziet. Op een aantal indicatoren scoorden de praktijken in Noord- en Midden-Limburg in 2019/2020 hetzelfde als landelijk gemiddeld. Wel werd in de regio Noord- en Midden-Limburg relatief vaker aangegeven dat doktersassistenten de werkdruk als hoog ervaren, er moeite was om waarnemers te vinden en er moeilijk vervulbare vacatures waren voor (zelfstandig gevestigde) huisartsen. Praktijken in de regio Noord- en Midden-Limburg gaven iets minder vaak aan patiëntenstops te hebben gehad. Ook waren praktijken het iets minder vaak eens met dat de noodzakelijke werkzaamheden niet afkwamen in de reguliere werktijd en dat er een hoog ziekteverzuim was door een hoge werkdruk.

Figuur 11 Percentage huisartsenpraktijken dat in 2019/2020 aangaf met 13 verschillende arbeidsmarktknelpunten en drukte-indicatoren te maken te hebben; overall vergelijking van de regio Noord- en Midden-Limburg met Nederland gemiddeld

Over het onderzoeksproject

De serie factsheets over de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg per regio in 2019/2020 is gebaseerd op de gewogen resultaten van een webenquête die tussen juli 2019 en februari 2020 die onder alle huisartspraktijken in Nederland is uitgezet (bijna 5.000 praktijken), verdeeld over de 28 AZW-regio's die Nederland telt. Bijna een derde van de praktijken (n=1.430, wat overeenkomt met 29%) heeft deze ingevuld. De respons in de regio Noord- en Midden-Limburg was 28% (n=37). De serie bestaat uit 28 aparte factsheets, één voor elke AZW-regio in Nederland. In de factsheet zijn telkens de cijfers met betrekking tot de AZW-regio gepresenteerd naast de landelijke cijfers.

Meer weten

U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Voor meer informatie over de Beroepenregistraties van het Nivel, ga naar: [Beroepenregistraties in de Gezondheidszorg](#) of e-mail naar balanshazorg@nivel.nl.

Meer informatie en factsheets over huisartsenzorg per regio

- Batenburg, R., Bosmans, M., Versteeg, S., Vis, E., Asten, B. van, Vandermeulen L., Kruis, L. van der. Balans in vraag en aanbod huisartsenzorg. Utrecht: Nivel, Prismant, 2018.
- Bosmans, M., Batenburg, R., Keuper, J. Een strategische arbeidsmarktverkenning van de huisartsenzorg in Oost-Nederland. Resultaten van de praktijkenquête 2019 en lokale vraag-aanbod prognoses. Utrecht: Nivel, 2020.

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt:

Vis, E., Bosmans, M., Keuper, J., Batenburg, R. Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Noord- en Midden-Limburg, 2019/2020. Utrecht: Nivel, 2020.

Deze factsheet is mogelijk gemaakt en ondersteund door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV).